

УДК 323:316.75(497.11)''19/20''

930.85(497.11)''19/20''

doi 10.46793/LZ-LXV1.477R

ОРИГИНАЛАН НАУЧНИ РАД

Примљен: 02. 07. 2025.

Прихваћен: 29. 09. 2025.

Др Александар Раковић*

научни саветник

Институт за новију историју Србије, Београд

ИДЕОЛОШКО УКЛАЊАЊЕ СРПСКЕ ЋИРИЛИЦЕ У 20. И 21. ВЕКУ И ИСКЉУЧИВАЊЕ ЛАТИНИЦЕ ИЗ САВРЕМЕНОГ СТВАРАЛАШТВА НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ КАО АФИРМАТИВАН ОДГОВОР¹

Апстракт. Рад подвлачи да не треба давати опције око коришћења писма у српском језику и показује због чега би латиницу требало искључити из употребе у савременом стваралаштву. У раду је посебно указано на то да је латиница у српски језик ушла преко србофобне идеологије хрватских праваша-франковаца, којима је био циљ да латинизују и писмо и веру српског народа како би Србе превели у Хрвате. Направљена је и компарација са случајевима Румуније, Ирске и Израела око употребе језика и писма.
Кључне речи: Српска ћирилица, Срби, латинизација, искључивање латинице, идентитет.

*

Када је реч о очувању српске ћирилице, Република Србија и читав српски народ неспремни улазе у наредне деценије 21. века. Иако је Уставом Републике Србије из 2006. у члану 10 прописано да је службено само ћирилично писмо, само петнаест година касније Република Србија донела је Закон о употреби српског језика у јавном животу и заштити и очувању ћириличног писма (2021).

Доношење овог закона показало је свест о томе колико је угрожена српска ћирилица као матично писмо српског народа. Време проведено у

* aleksandar.rakovic@inis.bg.ac.rs

¹ Рад је настао у оквиру научноистраживачке делатности у Институту за новију историју Србије, коју финансира Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије, на основу Уговора о реализацији и финансирању научноистраживачког рада Института за новију историју Србије у 2025. години бр. 451-03-136/2025-03/200016 од 4. 2. 2025.

социјалистичкој Југославији суштински је преобликовало ум генерација које су, под утицајем друштвеног фаворизовања латинице, престале да пишу српском ћирилицом. Упркос томе што је социјалистичка Југославија престала да постоји 1991/92. власти Савезне Републике Југославије и Републике Србије нису имале храброст да донесу афирмативне мере којима би латиница била искључена из употребе у савременом стваралаштву на српском језику.

Утицаји социјалистичког југословенства, знатно засновани на идејама хрватског праваштва, веома су присутни и данас у Републици Србији. Један од тих правашко-франковачких идеолошких утицаја односно планова био је да се српском народу укину српски језик и ћирилица, како у Хабсбуршкој Монархији тако и у Краљевини Србији и Краљевини Црној Гори током окупације у Првом светском рату. Притом, Коминтерна је преузела идеје за решавање југословенских националних питања од хрватских праваша.² Но, југословенски комунисти су отишли у томе и корак даље од Коминтерне. Наиме, током сукоба са Информбироом најавили су да би, због раскида са Совјетским Савезом, требало маргинализовати српску ћирилицу да би се и тиме показао расцеп Југославије са Совјетским Савезом у ком је главно писмо било руска ћирилица.³

Преотимање српског језика и стварање хрватске латинице као основе за напад на српску ћирилицу

Српски народ је на свом западном простору вековима био на удару превођења у римокатоличку веру и хрватски идентитет. Срби православне вере који су говорили српским језиком односно штокавским наречјем и писали ћирилицом, били су најближи рођаци суседима који су прешли у римокатоличку веру. Србе и конвертите спајали су иста презимена, крсне славе и штокавско наречје. Ипак, латинизација вере носила је за конвертите и латинизацију писма, а све то водило је ка прихватању хрватског идентитета.⁴

Поред штокавског наречја, римокатоличко становништво које је одабрано да створи савремени конструкт хрватске нације, говорило је чакавским и кајкавским наречјем. Уистину, штокавско, чакавско и кајкавско наречје су три различита језика чији се говорници тешко разумеју. Док је штокавско

² Branislav Gligoriјеviћ, *Kominternа, jugoslovensko i srpsko pitanje*, Beograd: Institut za savremenu istoriju, 1992, 287–288.

³ Coleman Armstrong Mehta, “A Rat Hole to be Watched”? *CIA Analyses of the Tito-Stalin Split, 1948–1950*, MA thesis, Raleigh: North Carolina State University, 2006, 148.

⁴ Александар Раковић, *Срби и религијски интервенционизам 1991–2015: Политички аспекти верских изазова српској држави и цркви после распада Југославије*, Београд: Хришћански културни центар, 2015, 15–45.

наречје српски језик, кајкавско наречје је истоветно словеначком језику, а само чакавско наречје је изворно везано за хрватски идентитет.

Да би повезао ове идентитете римокатоличког становништва у један, Илирски покрет је током тридесетих година 19. века прихватио штокавицу за основу хрватског језика. Тиме су Хрвати преузели српски језик и назвали га хрватским да би им то служило као интегративни елемент. На основу новог концепта српске ћирилице који је осмислио Вук Стефановић Караџић, Људевит Гај је скројио хрватску латиницу са словима преузетим из чешке латинице. И Вукова ћирилица и Гајева латиница имале су по тридесет слова за истоветних тридесет гласова. Тиме је створена алтернатива српској ћирилици за један те исти језик.

Дакле, било би боље да су се хрватски идеолози определили да неко друго наречје узму за основу хрватског језика. Тиме би српски и хрватски језици били лингвистички различити, а њихови говорници не би могли да се разумеју. Стога би прелазак из идентитета у идентитет био отежан. Пошто није било тако и будући да се штокавско наречје простирало од Јадранског мора до Тимочке крајине, хрватски идеолози су у наредним деценијама показивали претензије на читав простор до Мораве или Тимока.

Хрватски праваши, претензије на српски етнички простор и укидање ћирилице

Улога хрватских праваша у затирању српске ћирилице је суштинска. Идеолози радикалног хрватства су од половине 19. века посејали семе нетрпељивости према српству и светосављу, чији је један од суштинских елемената ћирилично писмо.⁵

Српски историчар Радош Љушић објавио је писмо Анте Старчевића, писано на српском језику и ћириличним писмом, министарству просвете Кнежевине Србије којим се Старчевић у јулу 1851. јавио на конкурс за предавача математике на београдском Лицеју. Старчевић се представио као „понижни слуга Антун Старчевић, доктор из мудрословја“.⁶ Није прошло много од његовог потписа којим се исказује као понизни слуга српских власти до његових најогавнијих расистичких ставова о српском народу. Старчевић и Еуген Кватерник су обликовали почетне великохрватске претензије, у складу с фикцијом хрватског државног права, Старчевић од Алпа до Тимока, Кватерник од Алпа до Дрине, а обојица на југ до Албаније. Србима је порицано право на постојање.⁷ Притом, кад је схватио да његова идеја „босанске нације“ нема проходност, Бењамин Калај је

⁵ Александар Раковић, *Црногорски сепаратизам*, Београд: Катена мунди, 2019.

⁶ *Лицеј 1838–1863: зборник докумената*, приредио Радош Љушић, Београд: Универзитет у Београду, Савремена администрација, 1988, 361–362.

⁷ Ivo Banac, *Nacionalno pitanje u Jugoslaviji. Porijeklo, povijest, politika*, Zagreb: Globus, 1988, 89–93.

1902. написао да би се великохрватска хегемонија над јужнословенским простором могла успоставити под Аустро-Угарском, те да би та Велика Хрватска, поред Босне и Херцеговине, могла да обухвати Србију, Црну Гору и Стару Србију.⁸

С тим у вези, од јесени 1915. текао је покушај хрватизације становништва Краљевине Србије под аустроугарском окупацијом, на простору западно од Велике Мораве. Наиме, у српским школама је успостављена настава по аустроугарском моделу и укинута је ћирилица. Ђаци су српски језик морали да пишу латиницом, нови уџбеници су такође штампани латиницом или су допремани стари аустроугарски латинични уџбеници за српску и хрватску децу.⁹ Аустроугарску окупациону администрацију саставили су углавном Мађари и Хрвати.¹⁰ Окупатор је на хрватском језику, ијекавицом и латиницом, од 15. децембра 1915. до 29. јуна 1918. издавао *Београдске новине*.¹¹ Стога не треба да чуди што је главно гласило Странке права у Далмацији *Хрватска круна* објавило 1. децембра 1915. да су „у доба хрватских краљева Бугарска и Хрватска били сусједи“, а „овим ратом то се опет у некој новој форми понавља“.¹² Наиме, сматрано је да су се Хрвати и Бугари сусрели на својој природној граници, реци Морави.

И у окупираној Црној Гори латиница је постала обавезно писмо. Лазар Рашовић, пуковник црногорске војске, пише како је аустроугарски окупатор кренуо у уништавање српства у Црној Гори: „И то расцпишћавање је заиста било радикално: све што је било ваљано и поштено интернирано је и побијено, а остали су само краљу вјерни елементи, да изврше ’хрватизирање’ народа у Црној Гори. Ово истичемо нарочито, јер су из Босне и Хрватске нарочито за тај посао бирани франковачки елементи. Ћирилица је потпуно укинута, уџбеници у народним школама уништени, а створени су нови уџбеници, који ничега српског у себи нијесу имали. Име Србин се није смјело употребити, већ само ’Хрват’, ’хрватски’ и т. д.“¹³ Милован Ђилас се присећа изгледа уџбеника на хрватском језику у окупираној Црној Гори: „Мој буквар се зове смијешно: *Почетница за опће пучке школе*. Писан латиницом. Потајно смо учили, од старијих ђака, ћирилицу из нашег –

⁸ Томислав Краљачић, *Калајев режим у Босни и Херцеговини 1882–1903*, Београд: Катена мунди, 2017, 309–310.

⁹ Андреј Митровић, *Србија у Првом светском рату*, Београд, Српска књижевна задруга, 1984, 387–389.

¹⁰ Милорад Екмечић, *Дуго кретање између клања и орања. Историја Срба у Новом веку (1492–1992)*, Београд: Завод за уџбенике, 2008, 360.

¹¹ Александар Раковић, *Југословени и Ирска револуција*, Београд: Службени гласник, 2009, 33.

¹² *Kako u doba hrvatske neovisnosti, Hrvatska krana*, 1. prosinca 1915.

¹³ Лазар Рашовић, *Црна Гора у европском рату*, Сарајево: Штампарија Босанске Поште, 1919, 53.

црногорског – буквара“, а „учитељ нас, гладне, не туче много, а и не смета нам да кришом учимо ћирилицу“. ¹⁴

Пред очима савременика указивале су се тада као реалне Калајеве визије о Великој Хрватској – која би обухватала и Босну и Херцеговину, Србију, Црну Гору и Стару Србију – а остала у оквиру Хабсбуршке Монархије. Међутим, великохрватски национализам је доживео тежак пораз с војном победом српске војске, рушењем Аустро-Угарске и стварањем Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца/Југославије (1918). Но, планови за разбијање српства, који су укључивали и латинизацију писма, нису овим заустављени.

Томе су ишла у прилог компромисна решења којим је у југословенској држави пружена рука пораженој хрватској страни. У Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца/Југославији званичан језик је био српско-хрватско-словеначки (1918–1941), а ћирилица и латиница су биле у равноправној употреби у том језичком конструкту. Стога не треба да чуди што је поглавник Независне Државе Хрватске Анте Павелић Законском одредбом од 25. априла 1941. забранио употребу ћирилице у овој усташкој држави. Што се усташа тиче, сматрали су да је целокупна штокавска ијекавица хрватски језик који се може писати само латиницом. Те границе које укључују и западну Србију, омеђио је усташки идеолог фра Доминик Мандић у књизи *Црвена Хрватска*. ¹⁵

Југословенски комунисти, преузимање идентитетских идеја хрватских праваша и постсоцијалистичко време

Српско питање у социјалистичкој Југославији је одлукама комунистичких власти решено на разоран начин, у складу с хрватском правашко-франковачком матрицом коју је преузела Коминтерна. Станислав Винавер је још 1924. писао да је у време болшевичке револуције из Петрограда приметио „врло чудновату чињеницу“, да су „најзагриженији франковци“ Хрвати, који су „услед погрешнога васпитања, мрзели Србе ка кугу“, прихватили болшевичку идеологију. Стога, пише Винавер, „њихов комунизам био је само и једино мржња на Србе“, а „та појава била је општа, таквих Хрвата било је много“. ¹⁶

Јединствена српска нација је подељена на четири нације, пет република, а Србија у авнојевским границама расцепкана је на три дела. Стога је у Титовој Југославији питање језика још више релативизовано. Наиме, званични

¹⁴ Милован Ђилас, *Бесудна земља*, Београд: Политика, Народна књига, 2005, 104.

¹⁵ Видети мапу на корици: Dominik Mandić, *Crvena Hrvatska*, Čikago–Rim: Ziral, 1973.

¹⁶ Београд и г. Крлежа, *Време*, 31. август 1924.

језици су били српскохрватски односно хрваткосрпски, словеначки и македонски (1945–1991). Дакле, хрватски идентитет језика могао је бити стављен чак и на прво место, упркос томе што су Хрвати у 19. веку преузели српски језик и наденули му хрватско име. Самим тим створен је додатни оквир за маргинализацију односно уклањање ћирилице из главног тока јавне употребе у социјалистичкој Југославији.

Амерички амбасадор у Југославији Џорџ Ален питао је 1950. југословенског министра културе Родољуба Чолаковића о разлазу са Москвом: „Зашто, ако вам се толико жури да прекинете везе, не иницирате да се у школама настава обавља и ћирилицом и латиницом, па да поступно избаците ћирилицу како бисте показали да сте се разишли са Совјетским Савезом“? Чолаковић је одговорио: „У неком виду тиме се и бавимо. Радимо на томе да свако дете у Југославији научи латиницу, а касније ће се прилике решити саме од себе“.¹⁷ Латинично писмо је уведено најпре у војску и савезну администрацију, а пошто су се ћириличне писаће машине никако или све теже набављале, латиница је уведена и у администрације република чије је становништво изворно писало ћирилицом.¹⁸ Новосадским договором југословенских лингвиста из 1954. о стварању јединственог правописа за српскохрватски односно хрваткосрпски језик, у тачки три стајало је: „Оба писма, латиница и ћирилица, равноправна су“. Дакле, латиница је и овим закључком стављена на прво место иако је ћирилица била матично писмо већине која је говорила тим језиком.

Разлаз са Информбироом имао је додатну улогу у запостављању па и уклањању ћирилице. Југославија је чврсто везана за Запад у пољу привреде и културе. У наредним деценијама обликована је југословенска омладина одана социјалистичкој револуцији, а истовремено окренута западној популарној култури.¹⁹ Убедљива већина музичких издања (омоти и унутрашњи омоти грамофонских плоча), ревија и стрипова објављивана је латиницом. Ћирилица је сматрана заосталом и њено запостављање текло је упоредо с борбом против „фолклоризације“ односно српске народне музике.²⁰

Нажалост, ова пракса свакодневне употребе писма надживела је социјалистичку Југославију и траје и данас. У Републици Србији, од пет

¹⁷ Coleman Armstrong Mehta, нав. дело, 148.

¹⁸ Синиша Стефановић, *Успон и пад Вукове ћирилице. Од Кримског рата до Кримског рата*, Вишеград: Андрићев институт, 2023, 139.

¹⁹ Видети: Александар Раковић, *Рокенрол у Југославији 1956-1968. Изазов социјалистичком друштву*, Београд: Архипелаг, 2011.

²⁰ Александар Раковић, „Југословенско друштво и народна музика: социјалистичка елита против националне традиције“, *Пристајем на све – Историја музичке групе Јужни ветар*, приредио Миша Ђурковић, Београд: Чигоја штампа, Институт за европске студије, 2023, 35–54.

телевизија с националном фреквенцијом, само Радио-телевизија Србије програм емитује ћирилицом. Када је реч о једанаест дневних новина које излазе у Београду, ћирилицом се објављују само *Политика*, *Вечерње новости* и *Спортски журнал*. Довољно је летимично погледати називе продавница у Републици Србији, Републици Српској и Црној Гори да се одока утврди знатна доминација латинице. Исти утисак стиче се уласком у књижаре, када се погледају рикне књига посланих на полице.

Притом, дигиталне технологије су до краја, на компјутерима и мобилним телефонима, олакшале употребу ћирилице. Али то није помогло ревитализацији јавне употребе српске ћирилице. С тим у вези, потребне су јасније државне и стручне мере које би морале произилазити из чињеница које се односе на искуства других држава и народа са двоалфабеталним и/или двојезичним системима.

Може ли постојати двоалфабетални и/или двојезични систем у оквиру једног народа?

Паралелно коришћење два алфабета и/или два језика (па чак и још више њих) у једном народу није добро решење. То ствара збрку која се кад-тад мора окончати разрешењем. Стога су државе и национална интелигенција посезале за кодификацијом књижевног језика и писма како би превазилазили регионалне разлике. Најпознатији примери су немачки и италијански. Но, промена писма може се користити и као полуга за пројектовану промену цивилизацијске припадности, а о томе сведочи румунски пример.

Историјска румунска ћирилица, коришћена од раног 16. века, утихнула је до шездесетих година 19. века пошто су румунски интелектуалци крајем 18. века прихватили латинично писмо како би свом језику латинског корена дали и латинско писмо. За мање од једног века румунска ћирилица је нестала из употребе. Православна црква у Влашкој, Трансилванији и Молдавији сматрала је да употреба ћирилице у румунском језику значи одбрану од унијаћења јер су гркокатолички мисионари за своје потребе користили латиницу. На крају, Румунска православна црква је почетком осамдесетих година 19. века такође устукнула пред латиницом, није поунијаћена, али су данашњи Румуни нација која своју цивилизацијску припадност види кроз језичку блискост с романским народима Запада.²¹

Због високе смртности Ираца током Велике глади у Ирској (1845–1851) и ирске миграције у Сједињене Америчке Државе, енглески језик је у Ирској од половине 19. века постао доминантан чак и у ирском националном покрету.²² С тим у вези, након победе Ираца у Англо-ирском рату (1919–

²¹ Alexandru Niculescu, *Outline History of the Romanian Language*, Bucharesti: Editura Științifică și Enciclopedică, 1981, 114–125.

²² Александар Раковић, *Југословени и Ирска револуција*, 24–27.

1921), Слободна Држава Ирска је у Уставу из 1922. прописала да је ирски језик „национални језик“, а енглески језик „једнако признат за службени језик“.²³ И у наредном Уставу Ирске из 1937. (Републике Ирске од 1948), ирски језик је „национални језик“ и „први службени језик, а енглески језик је „други службени језик“.²⁴ Ирски језик је обавезан предмет у основним и средњим школама у Републици Ирској. Ипак, давањем опције према којој су и ирски и енглески језик службени, Република Ирска је широм отворила врата нестајању ирског (гелског) језика којим су говорили келтски преци. Енглески је у 20. веку постао језик глобалне комуникације, што је додатно доприносило да млади Ирци не буду заинтересовани за свакодневну употребу ирског језика.²⁵ Стога је уистину једина опција за ревитализацију ирског језика морала бити уклањање енглеског језика из службене употребе у Републици Ирској. Опција која је дата омогућила је лаку победу глобално супериорном енглеском језику.

Сасвим другачији пример је израелски и он се, за разлику од ирског, наводи као успешан. Ствараоци савремене државе Израел имали су 1948. могућност да службени језик буде оживљени хебрејски (који је тада био „мртав језик“) или германски јидиш којим су говорили Ашкенази. Притом, Сефарди с простора Медитерана говорили су романским ладино језиком. Међутим, за ствараоце Израела није било дилеме да само хебрејски треба да буде службени. Хебрејски је оживљен како би објединио јеврејски народ одакле год да је стигао у Израел и како би означио нови почетак Јевреја након холокауста. С друге стране, јидиш је уклоњен из јавне употребе.²⁶ Дакле, Израел није давао опције и због тога је – преко образовања, администрације и медија – успешно оживео хебрејски као службени и утврдио га као језик свакодневне комуникације међу Јеврејима.

Закључак

Примери Румуније, Ирске и Израела показују да не треба давати опције нити за одабир писма нити за одабир језика. Опције могу одвући на неиспитана идентитетска подручја. Што се тиче српског идентитета, не треба давати опције: ћирилица или латиница, српска или тзв. црногорска нација. Срби су народ православне вере чије је једино матично писмо

²³ *Constitution of the Irish Free State (Saorstát Eireann) Act, 1922.*

²⁴ *Constitution of Ireland, 1937.*

²⁵ Видети: Reg Hindley, *The Death of the Irish Language*, Routledge: London–New York, 1990.

²⁶ *Language and the State. Revitalization and Revival in Israel and Eire*, edited by Sue Wright, Clevedon–Philadelphia–Toronto–Adelaide–Johannesburg: Multilingual Matters, 1996, 2–3.

ћирилица. Важно је поменути да је српска ћирилица лепше писмо од латинице, јер се свако слово може уписати у квадрат.

Дакле, у Републици Србији би требало донети одлуку да се, када је реч о савременом стваралаштву, латиница трајно уклони из јавне употребе у српском језику. Сва латинична издања, штампана и дигитална, требало би у Републици Србији додатно опорезивати. У томе не треба оклевати јер је латиница у српски језик ушла преко утицаја хрватских праваша-франковаца, србомрзаца који су радили на томе да простор штокавске ијекавице (па и штокавске екавице) и вером и писмом латинизују и хрватизују. Југословенски комунисти, као следбеници идеја хрватских праваша, у знатној мери су успели да путем писма латинизују српске земље.

Разноразне апологете латинице, посебно оне које кажу како „не можемо у Европу са ћирилицом“, превиђају чињеницу да с ћирилицом не само да се може у Европу, него се може и у освајање свемира. Чињеница је и да је руска ћирилица била прво писмо послато са Земље у свемир, затим и на Месец, па и на Венеру, у оквиру совјетског свемирског програма.²⁷ Латинизација писма може бити корак ка латинизацији вере и идентитета српског народа. Срби би у свет требало да иду само са ћирилицом.

Објављени извори:

Kako u doba hrvatske neovisnosti, *Hrvatska kruna*, 1. prosinca 1915.

Constitution of the Irish Free State (Saorstát Eireann) Act, 1922.

Београд и г. Крлежа, *Време*, 31. август 1924.

Constitution of Ireland, 1937.

Устав Републике Србије, 2006.

Закон о употреби српског језика у јавном животу и заштити и очувању ћириличног писма, Службени гласник, бр. 89/2021.

Литература:

Ћилас, Милован, *Бесудна земља*, Београд: Политика, Народна књига, 2005.

Екмечић, Милорад, *Дуго кретање између клања и орања. Историја Срба у Новом веку (1492–1992)*, Београд: Завод за уџбенике, 2008.

Краљачић, Томислав, *Калајев режим у Босни и Херцеговини 1882–1903*, Београд: Катена мунди, 2017.

Митровић, Андреј, *Србија у Првом светском рату*, Београд, Српска књижевна задруга, 1984.

²⁷ Александар Раковић, *Српство и православље. Историја, вера, политика II*, Београд: Институт за европске студије, 2022, 268–271.

Раковић, Александар, *Југословени и Ирска револуција*, Београд: Службени гласник, 2009.

Раковић, Александар, *Рокенрол у Југославији 1956-1968. Изазов социјалистичком друштву*, Београд: Архипелаг, 2011.

Раковић, Александар, *Срби и религијски интервенционизам 1991–2015: Политички аспекти верских изазова српској држави и цркви после распада Југославије*, Београд: Хришћански културни центар, 2015.

Раковић, Александар, *Црногорски сепаратизам*, Београд: Катена мунди, 2019.

Раковић, Александар, *Српство и православље. Историја, вера, политика II*, Београд: Институт за европске студије, 2022.

Раковић, Александар, „Југословенско друштво и народна музика: социјалистичка елита против националне традиције“, *Пристајем на све – Историја музичке групе Јужни ветар*, приредио Миша Ђурковић, Београд: Чигоја штампа, Институт за европске студије, 2023, 35–54.

Рашовић, Лазар, *Црна Гора у европском рату*, Сарајево: Штампарија Босанске Поште, 1919.

Стефановић, Синиша, *Успон и пад Вукове ћирилице. Од Кримског рата до Кримског рата*, Вишеград: Андрићев институт, 2023.

Лицеј 1838–1863: зборник докумената, приредио Радослав Љушић, Београд: Универзитет у Београду, Савремена администрација, 1988.

Banas, Ivo, *Nacionalno pitanje u Jugoslaviji. Porijeklo, povijest, politika*, Zagreb: Globus, 1988.

Gligoriјеvić, Branislav, *Kominternа, jugoslovensko i srpsko pitanje*, Beograd: Institut za savremenu istoriju, 1992.

Hindley, Reg, *The Death of the Irish Language*, Routledge: London–New York, 1990.

Mandić, Dominik, *Crvena Hrvatska*, Čikago–Rim: Ziral, 1973.

Mehta, Coleman Armstrong, “A Rat Hole to be Watched”? *CIA Analyses of the Tito-Stalin Split, 1948–1950*, MA thesis, Raleigh: North Carolina State University, 2006.

Niculescu, Alexandru, *Outline History of the Romanian Language*, Bucharesti: Editura Științifică și Enciclopedică, 1981.

Language and the State. Revitalization and Revival in Israel and Eire, edited by Sue Wright, Clevedon–Philadelphia –Toronto–Adelaide–Johannesburg: Multilingual Matters, 1996.

Summary

Aleksandar Raković

**THE IDEOLOGICAL REMOVAL OF THE SERBIAN CYRILLIC
IN THE 20TH AND 21ST CENTURIES AND THE EXCLUSION
OF THE LATIN ALPHABET FROM CONTEMPORARY
SERBIAN LANGUAGE AS AN AFFIRMATIVE RESPONSE**

Abstract. The paper shows that there should be no options regarding the use of the alphabet in the Serbian language and shows why the Latin alphabet should be excluded from use in contemporary Serbian literary creativity. The paper specifically points out that the Latin script entered the Serbian language through the Serbophobic ideology of the Croatian right-wingers, whose goal was to Latinize both the alphabet and the religion of the Serbian people in order to convert Serbs into Croats. A comparison is also made with the cases of Romania, Ireland and Israel regarding the use of the language and alphabet.

Keywords. Serbian Cyrillic, Serbs, Latinization, exclusion of the Latin alphabet, identity.

